

Prof. Dr. Filep György

(1932–2003)

Az 1932. május 29-én, a Szatmár-megyei Császlón született Filep György 1954-ben szerzett kémia–fizika szakos tanári oklevelet a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Természettudományi Karán, majd műszeres analitikai szakmérnöki oklevelet a Budapesti Műszaki Egyetem Vegyészmérnöki Karán.

1954-től 1962-ig az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet (OMMI) debreceni Talajtani Osztályán (1970–1973-ig annak vezetőjeként), 1963–1969 között a Nyírségi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet (Nyíregyháza) Központi Laboratóriumában dolgozott.

1974-től a Debreceni Agrártudományi Egyetem Talajtani és Mikrobiológiai Tanszékének oktatója. 1981-től egyetemi tanár, majd 1997-ig tanszékvezető, haláláig pedig aktív kutatóprofesszor.

Fő kutatási területei közül kiemelésre érdemes a talajkémiai egyensúlyok és talajban végbemenő transzportfolyamatok leírása; a talajleromlás–talajjavítás elméleti alapjainak fejlesztése; a talaj és a környezeti tényezők kölcsönhatásának tanulmányozása. Nemzetközileg is elismert új tudományos eredményei ezeken a területeken születtek: a talajban végbemenő ioncsere-folyamatok dinamizmusának és az ezt kísérő energiaváltozásoknak kvantitatív jellemzése, termodinamikai értékelése; a talaj szilárd- és folyadékfázisa közti felületi reakciók „kolloid modelljének” megalkotása; a szikes talajok kémiai jellemzőinek továbbfejlesztése; korszerű öntözővíz minősítési rendszer kidolgozása; a talajsavanyodás mechanizmusának további tisztázása; szennyező anyagok talajban történő mozgásának és kimosódási lehetőségeinek megállapítása.

Számos módszertani fejlesztése vált a hazai talaj- és vízvizsgálatok rutin eljárásává. Fenti témákban készített disszertációival szerzett 1967-ben kandidátusi, 1980-ban tudományok doktora fokozatot. 1999-ben az MTA levelező tagságára jelölték.

Könyvei („Talajkémia”, Akadémiai Kiadó, 1985; „Soil Chemistry. Processes and Constituents”, Akadémiai Kiadó, 1999) a talajkémia szakterület meghatározó munkái. Társszerzője volt a Stefanovits Pál–Filep György–Füleky György „Talajtan” című könyvnek (Mezőgazdasági Kiadó, 1999). Ezek mellett 5 egyetemi jegyzet, 9 könyvrészlet, és közel 150 (részben angol és orosz nyelvű) tudományos közlemény jelzi kiemelkedő publikációs tevékenységét. Értékes részét képezték ennek az általa szerkesztett gyűjteményes kötetek („Land Use and Soil Management”, 1997; „Soil Pollution”, 1998), valamint különböző hazai és nemzetközi rendezvényeken megtartott nagyszerű előadásainak kongresszusi kiadványokban megjelenő anyagai, kibővített összefoglalói is. Résztvevője és vezetője volt több hazai és nemzetközi tudományos programnak (TEMPUS, COST 67 stb.).

Részt vállalt a különböző szintű és irányú egyetemi oktatásban, az oktatás korszerűsítésében, a tananyagfejlesztésben és a tudományos továbbképzésben. Számos tárgyat oktatott érdekesítően, precízen, igényesen. Tanított korszerű talajtant, agrokémiát, talajhasználatot, talajjavítást, talajvédelmet. Sok szakköri és diplomamunkát, egyetemi doktori, kandidátusi és PhD-munkát irányított, vezetett.

Évtizedeken át játszott jelentős szerepet a hazai tudományos közéletben. 1975-től volt tagja, 1994-től pedig alelnöke az MTA Talajtani és Agrokémiai Bizottságának, 1994-től 2000-ig a szakterület doktori képviselője az MTA Agrártudományok Osztályán. Számos feladatot vállalt és tisztséget töltött be az MTA Debreceni Területi Bizottságában (DAB). Aktív részt vállalt a Debreceni Agrártudományi Egyetem (DATE), majd a Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum (DE ATC) Doktori Tanácsának, Tudományos Tanácsának és Habilitációs Bizottságának tevékenységében. Vezetőségi tagja volt a MAE Talajtani Társaságának, tagja a Nemzetközi Talajtani Uniónak (IUSS), a Nemzetközi Talajművelési Társaságnak (ISTRO), az Európai Agronómiai Társaságnak (ESA) és az International Humic Substances Society (IHSS) Nemzeti Bizottságának. 1984-től tagja volt az Agrokémia és Talajtant folyóirat szerkesztőbizottságának, mint színvonalas szerző, igényes lektor, koncepcionális munkatárs.

Eredményes kutató- és oktatómunkájának (részbeni) elismerését 1989-ben „Kiváló Munkáért”, 1991-ben „A mezőgazdaság fejlesztéséért” érdemérem, 1995-ben Arany Sándor-díj, 1998-ban Széchenyi professzori ösztöndíj, 2001-ben Darányi Ignác-díj, 2002-ben Treitz Péter Emlékérem és a Magyar Felsőoktatásért Emlékplakett odaítélése jelentette.